

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI
VJESNIK**
11

YU ISSN 0350-9370

**MUZEJSKI
VJESNIK**

11

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Ljerka Albus, Antica Bregović, Miroslav Klemm, Magdalena Lončarić, Darko Sačić

Urednik: Darko Sačić

Naslovna stranica: Darko Sačić

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo.

Za sadržaj tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik:

Gradski muzej Varaždin

Za nakladnika: Darko Sačić

Tisak: NIŠRO Varaždin

Broj 11 — Ožujak 1988.

God. XI

Naklada 800 komada

Naslovna stranica: Detalj s izložbe »Sportski kostim nekad i danas«, biciklistkinja
1898. g.

Prijevod: Doris Baričević, Ljerka Perči, Oka Ričko, Marina Šimek

reni ovako zamišljenom razmjenom rada. Ali naš entuzijastički moto MUZEJ VAMA IZLOŽBU, A VI MUZEJU PREMA VLASTITOM NAHODENJU, splasnio je samo na ono MUZEJ VAMA IZLOŽBU. Drugi dio slogana zaglavio je negdje u nekom mraku. A SAS-ova još nije bilo, da mu osvijetle put.

No, unatoč svemu, satisfakcija je bila tu: odgovorni u SIZ-u kulture javno su pohvalili prve korake otvaranja muzeja i približavanje muzejskog predmeta radnom čovjeku. I radnici su, čini se bili zadovoljni — razgleda-

vali su sablje, kubure i buzdovane, pročitali legende i donosili odluku da će prvom prilikom svakako svratiti u muzej.

No, kako je nepobitna činjenica da se naše shvaćanje nekih stvari tokom vremena mijenja, tako me tadašnje sličice kao što su sablje i bojne sjekire na trokolici, nošenje vitrina na drugi kat upravne zgrade ili neposredan kontakt radnika sa muzejskim predmetom — u pauzi između kobasice i graha — danas ne bi mogle oduševiti.

Ljerkica Šimunić, Gradski muzej Varaždin

JEDAN PRIMJER SLOBODNE ILI DIREKTNE RAZMJENE RADA: S A S IZMEĐU RO »VIS« I GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN

Slobodna ili direktna razmjena rada između Gradskog muzeja Varaždin i radnih organizacija na varaždinskom području odvijala se do osamdesetih godina u dotad uobičajenim oblicima poput sponzorstva kod realizacija izložbi (tiskanje kataloga, tehničko opremanje postava izložbi: vitrine, stakla i sl.). Tek 1981. godine sazrela je u Muzeju ideja o mogućnosti uključivanja u područje koje je dotad bilo izvan njegovih interesa, a to je sakupljanje, muzejska obrada i čuvanje industrijskih proizvoda varaždinske tekstilne industrije.

Pritom tekstil nije odabran nasumice jer u Varaždinu postoji stara tradicija proizvodnje tekstila. Prvi tkalački ceh osnovan je u Varaždinu još 1561. godine, a koji u 19. stoljeću prerasta u tkalačku zadrugu. Tokom stoljeća u gradu žive i djeluju razni obrtnici vezani uz obradu i proizvodnju tekstila: čohači, grebenari, suknari, tkalci, krojači.

Godine 1902. počela je sa radom prva tvornica za tkanje i pređenje pa-

muka koja 1918. godine prerasta u tvornicu »Tivar« današnji SOUR »Varteks«.

I svilarstvo je u Varaždinu stara proizvodna grana. Neki podaci spominju uzgajanje dučova svilca u okolici Varaždina još u 18. stoljeću, a što je u vezi s politikom Marije Terezije koja je nastojala unaprijediti svilogojstvo na području Monarhije.

Osnutak manufakture svile 1750. godine logička je posljedica ovih čaričnih nastojanja.

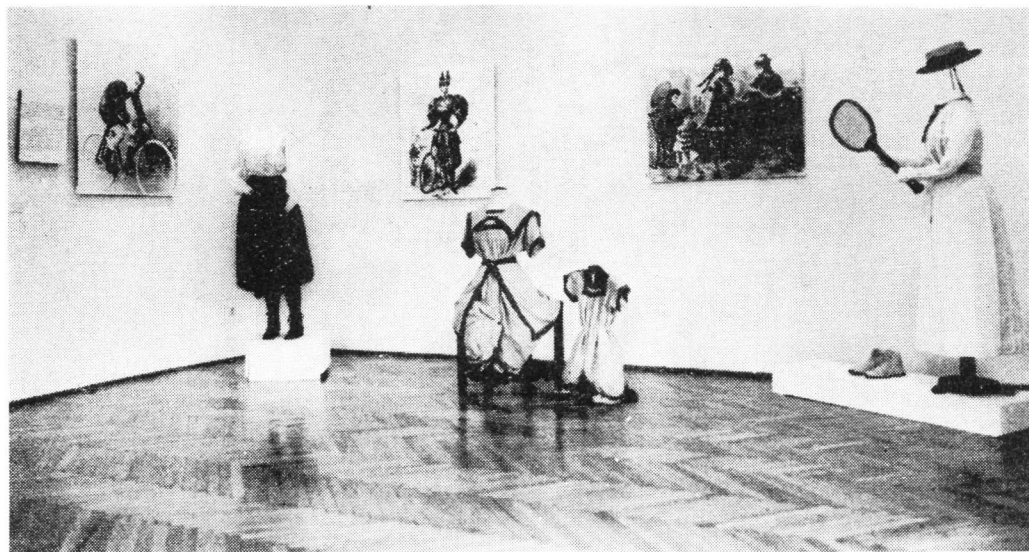
»Varaždinska industrija svile«, današnja RO »VIS« započela je sa radom 1929. godine.

Tokom vremena SOUR »Varteks« i RO »Vis« prerasle su u velike tekstilne tvornice prisutne sa svojim proizvodima na domaćem i svjetskom tržištu.

Njihov nagli razvoj, naročito u godinama poslije rata potakao je na razmišljanje o potrebi stvaranja jezgre jedne buduće specijalizirane zbirke in-

dustrijskog tekstila varaždinske regije. Rezultat ovih razmišljanja je SAS sklopljen između RO »Vis« i Gradskog muzeja Varaždin 1982. godine.

velikim sportskim natjecanjima, postaje članica YU SKI POOL-a, s opremanjem jugoslavenske reprezentacije u alpskom skijanju. Njena orijentacija na

Detalj s izložbe »Sportski kostim nekad i danas« (foto: D. Putar)

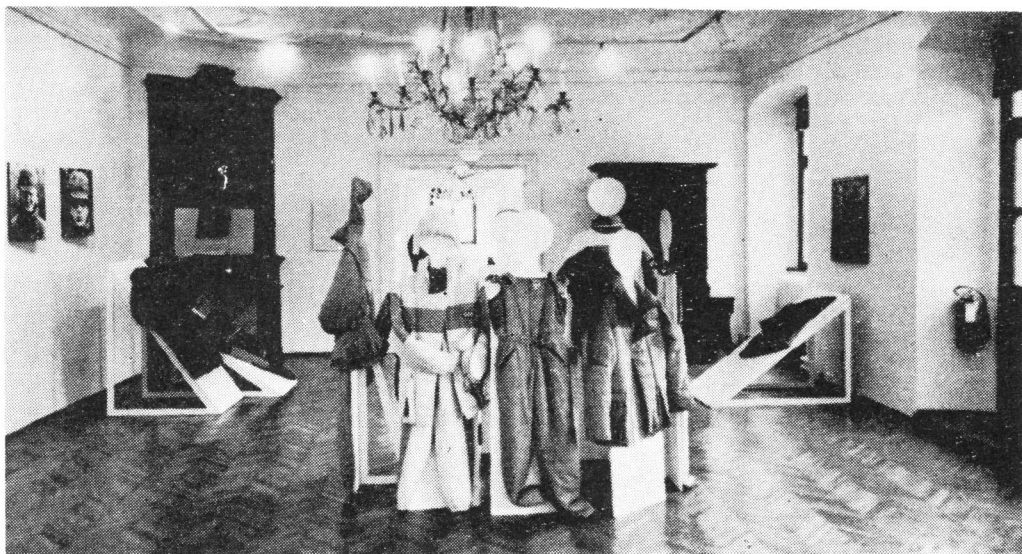
Istovremeno su stvoreni uvjeti za zaposlenje jednog kustosa kulturno povijesnog odjela Muzeja koji obrađuje dio zbirke ovog odjela (dotad je na tom odjelu radio samo jedan kustos), među ostalim i muzejsku zbirku tekstila, te obavljati poslove zaključene ovim SAS-om. Time je Muzej zaposlio jednog od stručnih radnika i to na najopsežnijem muzejskom odjelu.

Do početka 1983. godine stvoreni su uvjeti za normalno odvijanje predviđenih poslova: osiguran je smještaj za prikupljene predmete, nabavljene su vitrine u »Vis«-u za izložbe tekstila i za povremene manje muzejske izložbe, dogovoren je i razrađen način suradnje muzejskog stručnjaka i stručnjaka »Vis-a« kod izbora proizvoda načina njihove obrade i deponiranja.

U to se vrijeme »VIS« u zajednici s još nekoliko proizvođača počeo probijati na domaćem i svjetskom tržištu s proizvodnim programom nove sportske marke YASSA — Jugoslavenski asortiman sportskih artikala. Istovremeno YASSA se počela pojavljivati na

proizvodnju odjeće za zimske sportove omogućilo joj je uključivanje u program XIV Zimskih olimpijskih igara Sarajevo 84. Tom je prilikom YASSA proizvela atraktivnu odjeću za Svečano otvaranje i zatvaranje Igara i službeno osoblje Olimpijade. Te iste godine YASSA sudjeluje i na Ljetnoj olimpijadi u Los Angelesu kao generalni nosilac opremanja jugoslavenske sportske delegacije. Rezultat ovog sudjelovanja je dobro dizajnirana kolekcija odjeće u kojoj je jugoslavenska sportska delegacija predstavila našu zemlju.

Iste je godine u varaždinskoj Galeriji slika Muzej organizirao izložbu »YASSA na XIV Zimskoj i XXIII Ljetnoj olimpijadi« sa ciljem da se domaćoj publici predstave rezultati nastojanja sportske marke YASSA na oblikovanju funkcionalne, udobne i moderne sportske odjeće i odjeće za slobodno vrijeme. Slijedi prije kratkog vremena prva nagrada za odjeću službenog osoblja Univerzijade.

Detalj s izložbe »Sportski kostim nekad i danas« (foto: D. Putar)

Prošle godine u vrijeme trajanja Univerzijade postavljena je u zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt izložba »Sportski kostim nekad i danas« s izloženom sportskom odjećom, obućom i opremom iz prošlog i početka našeg stoljeća, dok je suvremeni sportski kostim predstavljen s proizvodima sportske marke YASSA. Ovom akcijom obrađen je i prezentiran klasičan muzejski materijal i ovaj »novi« tek saкупljeni.

Istovremeno bih se osvrnula na još jedan oblik suradnje između »Vis«-a i Muzeja, a koji nije reguliran SAS-om ili nekim drugim ugovornim oblikom.

U povodu Dana zaštite spomenika kulture u našem je Muzeju pokrenuta akcija oko zaštite starih tekstila. Tom je prilikom u okviru »problemske« izložbe na tu temu izloženo nekoliko »primjera« propadanja izuzetno vrijednih cehovskih zastava i tako predstavljena sva složenost restauratorsko-konzervatorske zaštite tekstilnih predmeta. U Hrvatskoj je to značajan problem jer dobro opremljene radionice za tekstil nema koja bi mogla izvršiti zaštitu predmeta iz naših tekstilnih zbirki. Zbog toga se u Varaždinu pokrenula akcija za otvaranje jedne manje restauratorsko-konzervatorske radionice za tekstil.

Interes za uključivanje u taj projekt pokazali su stručnjaci »VIS«-a i to je dragocjena suradnja na koju računamo. Naime, u prvoj fazi, nakon regeneracije tekstilnog predmeta, slijedi kemijsko-fizikalna i mikro i makrobiološka analiza tekstilnog vlakna čime se utvrđuje porijeklo, vrsta i kvaliteta materijala što određuje njegovu daljnju obradu. Ukoliko se utvrdi da su pojedinačni dijelovi starog tekstila pod utjecajem raznih mehaničkih, kemijskih i drugih činioca u tolikoj mjeri oštećeni da su posve neprikladni za daljnji restauratorski postupak, tehnolozi »VIS«-a pokušali su proizvesti identičan materijal — kopiju uništenog predmeta, u ovom slučaju svileni i pamučni brokat i damast. Taj bi materijal poslužio kao nadomjestak uništenog dijela starog tekstila ili bi se iz njega izradila kopija predmeta prikladna za izlaganje dok bi se uništeni predmet regeneriran i konzerviran deponirao.

Ovaj vid suradnje smatram nadasve korisnim i kao voditelj tekstilne zbirke varaždinskog muzeja tu nazirem nove mogućnosti u našoj daljnjoj suradnji.